

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges til EM2019 at fremlægge en analyse af fordele og ulemper ved anvendelse af organisationsformen selvstændig offentlig virksomhed i de Selvstyrejede virksomheder, hvor selskabet ikke udelukkende har et forretningsmæssigt formål, men også skal varetage særlige sektorpolitiske hensyn.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Partii Naleraq)

Begrundelse:

I dag har de selvstyre ejede selskaber en vis form for autonomi, med udgangspunkt i selskabsloven. På trods af dette, så bidrager de med både udbytte samt selskabsskat særskilt til landskassen, som afspejles i finansloven.

Denne uhensigtsmæssige drift kan betegnes som skjulte skatter og afgifter for befolkningen. Og da selskaberne i stort omfang fungerer i monopoler, så er det befolkningen der betaler en for høj pris for ydelserne. Hvis selskaberne skal levere en samfundsmæssig forpligtelse, som ingen private kan løfte, så må det sikres at prisen for denne er den absolut laveste mulige med hensyntagen til den leverede kvalitet.

For at selskaberne ikke har profit og markedsdominans for øje, så er det nødvendigt med en omlæggelse, fra at følge selskabsloven, til at se på eksemplet fra den danske stat med Selvstændige Offentlige Virksomheder, forkortes som SOV. På sigt vil dette måske også kunne bidrage til at afveje hvorvidt selskaberne kan trække sig på enkelte markeder, til fordel for en mere økonomisk fordelagtig løsning for borgerne, drevet af private selskaber.

Selvstyret ejer virksomheder som også skal agere som offentlige myndigheder, ved at de udfører betjening, hvor der uden den offentlige hånd ikke ville eksistere. Men samtidig beordrer vi, at *de facto* monopolselskaber skal skabe overskud, med samfundets penge.

For at illustrere dette, kan eksemplet med KNI A/S tages.

Virksomheden har igennem de sidste 15 år haft skiftende udbytte og selskabsskat. I 2004 androg andelen af betalinger fra KNI A/S DKK19.7 mio. til landskassen, mens tilskuddet var på DKK57.6 mio.

Andelen af udbyttet fra KNI A/S er ikke altid vist i Finanslovene, men det samlede udbytte fra selskaberne er gået fra en niveau på DKK32mio. i 2004 til DKK276mio. i 2014. Disse tal viser blandt andet at virksomhederne ikke udelukkende opererer efter sektorpolitiske hensyn, men i højere grad bidrager med indirekte skatter og afgifter fra befolkningen til landskassen.

I Finansloven for 2019 fremgår KNI A/S med DKK23mio. i selskabsskat mens virksomheden modtager DKK22.7mio. i tilskud. Selvstyrets forventede udbytte fra selskaberne er på DKK219mio. Fra de historiske og forventede tal fremgår det klart at selskabet KNI er gået fra en virksomhed med stort behov for driftstilskud, til at have bidrag til landskassen der overstiger tilskudsbehovet. Ganske imponerende i betragtning af Koalitionen og støttepartiet ønsker at sænke tilskudsbehovet yderligere.

Tallene viser de øgede omkostninger, befolkningen der betjenes af KNI A/S er blevet pålagt. Med faldende befolkningsgrundlag i yderdistrikterne burde selskabsskatten selskabet bidrager med ikke stige. Ej heller udbyttet. Det ser umiddelbart ikke ud til, at man kan under denne selskabsform levere ikke den nødvendige betjening af borgerne, uden at afkræve dem en større pris end nødvendigt. Dette er blandt andet med begrundelse af selskabsloven og krav til overskud og afkast.

Det er ikke altid billigste operatør der løser opgaverne på bedste vis. Hverken ud fra et økonomisk eller samfundsrelateret synspunkt. Dette er passagerbefordrings servicekontrakterne et meget godt eksempel på. Men når selskaberne i højere og højere grad finansierer landskassen gennem udbytte og selskabsskat, ved at borgerne betaler en højre pris end nødvendigt, så skylder vi borgerne at finde den mest egnede selskabsform for vores alles selskaber.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Fra Grønlands Selvstyres side skal afses administrative ressourcer til at sikre analysen af selvstyrejet selskaber gennemføres med evt. bistand fra kammeradvokaten i Danmark. Omfanget heraf forventes ikke at overstige 1/2 årsværk.

Økonomiske analyser for omlæggelse af selskaber kan udføres ved hjælp af kammeradvokaten i Danmark, som er sikret til at kunne bistå med rådgivning til mulighed for omdannelse til SOV-former el.lign. af grønlandsk ejet selskaber.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det private erhvervsliv.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Der er ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne